

i det andet Ting. Hvad jeg har sagt, har det ærede Medlem aldeles ikke afkræftet.

Jeg har paavist den uhyre Tarvelighed i Agitationen, at det ærede Medlem staar op og bebrejder Regeringen et Programbrud, naar Kendsgæringen er den, at det ærede Medlem selv som Indenrigsminister i al Fredelighed og Venskabelighed har anmodet det radikale Venstre i Efteraaret 1908 om at gaa med til en midlertidig Valglov og har faaet deres Ja, og det er ikke i Pressen eller i Agitationen bebrejdet de Radikale med et eneste Ord, at de derved bryde deres Program. Men saa er det dog over alle Grænser tarveligt, at det ærede Medlem, der nu vil forhindre Regeringen i at gaa den Vej, bebrejder den Programbrud, for det, han selv venskabeligt anmodede den om i 1908 og takkede den for, at den vilde være med til. Jeg synes, det er saa grænseløst tarveligt, og denne grænseløse Tarvelighed viser bedst, hvor slet de Herrer staa i denne Sag.

Ordføreren (Berntsen): Siden man nu skal bruge saadanne Udtryk, vil jeg sige, at jeg finder det grænseløst tarveligt, at det ærede Medlem bliver ved med at fastholde en Paastand, som ikke er rigtig. Sandheden er den, at der blev i Efteraaret 1908 spurgt de forskellige Partiers Ledere her, om der kunde opnaas Enighed om en midlertidig Ordning af Valgkredsspørgsmaalet, men den Tilslutning, der blev given fra enkelte af disse Partiers Førere, var under Forudsætning af, at de fik den samme Tilslutning i Partiet. Sandheden er den, at i Reformpartiet fik man ikke den Tilslutning, idet Flertallet eller i hvert Fald et større Tal af Reformpartiet ikke vilde gaa med til en midlertidig Ordning af den Sag. Fra Højre fik man heller ikke Tilslutning i den Sag, fra Landstingets Højregrupper fik man en Erklæring om, at man absolut ikke vilde gaa med dertil. Den Vej var altsaa spærret. Det var ikke nok, at det radikale Parti sagde Ja dertil, Vejen var spærret, og den Vej har man ikke senere villet ind paa. Det viste sig ogsaa deri, at Regeringen straks forelagde Forslag til en Grundlovsændring i Forbindelse med en Udvidelse af Valgkredsenes Antal. Jeg finder det derfor meget tarveligt, at det ærede Medlem nu vil blive ved med at gentage den Paastand, at vi kunde være komne den Vej i 1908.

For øvrigt skal jeg ikke gøre et Forsøg paa, hvem af os der skal have det

sidste Ord. Jeg ved, at i hver Debat kan det ærede Medlem ikke gaa hjem og sove roligt, naar han ikke har faaet det sidste Ord. Jeg skal derfor henvise til mine tidligere Udtalelser i denne Sag og fremdeles anbefale vor Indstilling.

Borgbjerg: Jeg har den lykkelige Egenskab at sove roligt hver eneste Nat (*Berntsen:* Det er jo dejligt), det er sikkert nok, jeg haaber det maa fortsættes mange Aar endnu, enten jeg har haft det sidste Ord eller ikke. Jeg forstaar meget godt, at det ærede Medlem nødig vil, at jeg skal have det sidste Ord, han vil gerne, at hans Presse skulde kunne give det Udseende af, at han i Grunden havde sejret i denne Debat ved at have det sidste Ord, og det har han jo ikke, thi hans sidste Replik var slet ikke Svar paa min Replik. Der var for Resten det interessante i den sidste Replik fra det ærede Medlem, at vi nu erfarede, at det dog ikke er ganske rigtigt, naar det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) under Finanslovens første Behandling forklarede, at det var paa Modstand fra Landstinget, at Sagen strandede. Nu siger det ærede Medlem fra Assens (*Berntsen*), at den strandede her i Folketinget paa Venstrereformpartiet; Venstrereformpartiets Bestyrelse med dets Formand, det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) var gaaet med, men da det ærede Medlem fra Ringkøbing og hans Bestyrelse forelagde Sagen i Partiet, fik den næsten ingen Tilslutning, saaledes lød en Røst fra et æret Medlem. Efter dette forstod jeg meget vel, at det ærede Medlem fra Æbeltoft som Konseilspræsident er gaaet til Landstingets Grupper paa en saadan Maade og med en saadan Forespørgsel, at han fik sig et Nej. Det var det, han vilde have for ikke at komme i Spektakel med det Parti, der havde desavoueret sin Formand, det ærede Medlem fra Ringkøbing. Jeg forstaar meget godt Sammenhængen.

Men alt dette afkræfter ikke min Paastand om, at det er tarveligt af det ærede Medlem fra Assens her at bebrejde de Radikale Programbrud, naar det ærede Medlems Konseilspræsident selv opfordrede dem til i 1908 at foretage dette, uden at han gik til dem og sagde: Vi vide, det er et Programbrud, men opfordrede dem venskabeligt dertil, og uden at et eneste af hans Presses Organer, uden at en eneste af hans Meningsfæller paa Møder bebrejdede de Radikale, at de vare gaaede med